

Socioekonomisk metod

Datainsamling och modell

GRUNDSTEGEN

Den socioekonomiska analysen är ett synsätt och ett knippe metoder (modeller) samt en strukturerad databank med vars hjälp man i ekonomiska termer kan beskriva, värdera och analysera samhällets kostnader för olika former av **utanförskap** för individer, grupper av individer, händelseförlopp och situationer eller populationer.

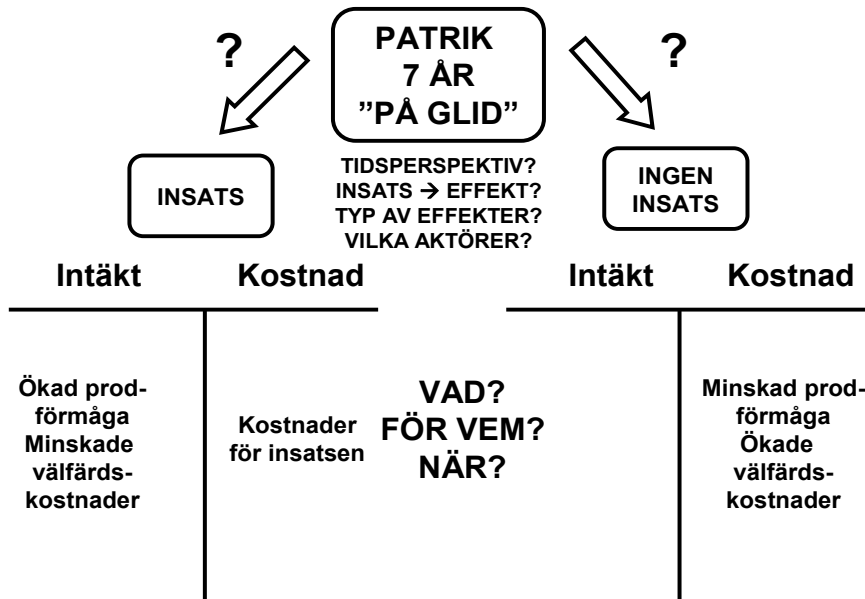
Man kan också beskriva värdet av **prevention och tidiga insatser** för att förhindra eller reducera utanförskap och värdet av framgångsrik och effektiv **rehabilitering**. Detta kan ske som konsekvenser av t.ex. ett särskilt projekt eller tillfällig verksamhet, sociala företag eller som en del av ordinarie verksamhet hos någon aktör (t.ex. kommun och landsting)

Metoden bygger på tre steg;

- * identifiera de effekter som uppstår,
- * kvantifiera dessa effekter
- * samt värdera dessa effekter

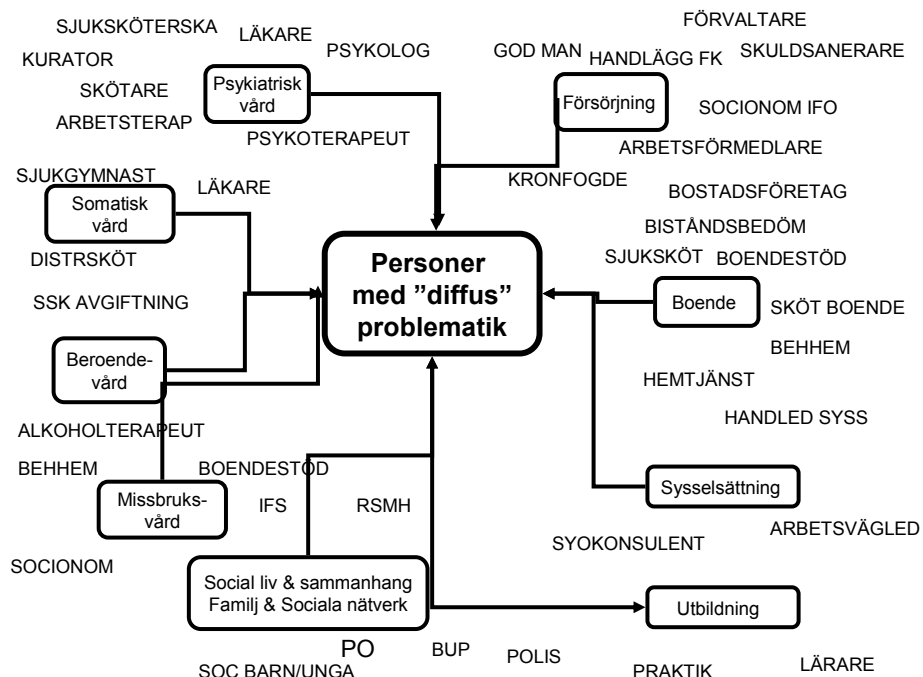
VAD ÄR DET VI JÄMFÖR

Analysen bygger normalt sett på att två flera alternativ jämförs med varandra. Ibland kallar vi dessa *best case* och *worst case*. Ibland kallar vi dem *business as usual* och *intervention* – ett sådant exempel illustreras i figuren nedan. Man kan också jämföra två insatser med varandra för att se vilken insats som är mest kostnadseffektiv

IDENTIFIERINGSFASEN

Den första steget i arbetsprocessen är att i stora drag identifiera vilka insatser och aktiviteter som finns kring det man studerar. Nedan har vi illustrerat resultatet av en sådan identifieringsfas för personer med vad man brukar kalla diffus problematik

Vår grund för socioekonomiska analyser utgörs av en strukturerad empirisk databas uppbyggd under 15 års arbete med att analysera olika former av utanförskap. Denna databas består av några hundra

år före perioden då han/hon kom i kontakt med verksamheten, tiden i verksamheten och efter verksamheten.

Dessa modeller ensamma eller tillsammans kan **kombineras med registerdata eller journaldata** från olika myndigheter vilket ger möjlighet att kontrollera scenariometodens tillförlitlighet. De gånger vi gjort detta har vi regelmässigt tvingats uppgradera kostnaderna för utanförskap vilka vi underskattat då vi arbetat med scenariometoden (detta har vi gjort t.ex. i studier kring Subutex och Metadon)

Den mest arbetskrävande metoden är att arbeta med **slumpmässiga urval av personer i en målgrupp** (med eller utan kontrollgrupp enligt double blind modellen) och använda sig av **journaldata på individnivå** (som vi t.ex. gjort för socialstyrelsen och länsstyrelsen i Västmanland) då man kan följa tidsserier under kortare eller längre tid. Som ett exempel kan nämnas att vi vår utvärdering av PO-reformen följde ett 40-tal individer, hos 8 olika offentliga aktörer avseende 200 variabler under 40 kvartal ($40 \cdot 40 \cdot 200 = 320.000$ celler i ett Excel ark) vilket gav unika möjligheter att ekonomiskt värdera denna reform ur en mängd olika perspektiv på kort och lång sikt, totalt, på individnivå och med avseende på ett dussintal olika bakgrundsvariabler

VÄRDERINGSFASEN

Värderingsfasen handlar om att prissätta alla dessa insatser och aktiviteter. För detta ändamål upprättas prislister där vi korrigerar så kallade administrerade priser och ersätter dem med marknadspriser eller det som skulle motsvara detta pris på en marknad. Nedan visas ett utdrag ur en sådan prislista

Av prislistan framgår också produktens och prisets organisatoriska hemvist – man måste få svar på frågan; vem drabbas av kostnaden, eftersom detta är en viktig del av analysen.

Kedja	Aktör	Enhet	Aktivitet	Sort	Pris	Real
Försörjning	Arbetsförmedling	Af	Akassa	Månad	13000	0
Försörjning	Arbetsförmedling	Af	Aktivitetsstöd	Månad	6700	0
Försörjning	Arbetsförmedling	Af	Utredning Af	Tillfälle	30000	1
Boende	Försäkringskassan	Fk	Bostadsbidrag	Månad	2500	0
Försörjning	Försäkringskassan	Fk	Sjukpenning 100%	Månad	13000	0
Försörjning	Försäkringskassan	Fk	Utredning Fk	Tillfälle	45000	1
Sysselsättning	Kommunen	Socialtjänsten	Arbetsträning	Månad	9000	1
Barn	Kommunen	Socialtjänsten	BarnUtredKom	Tillfälle	42000	1
Boende	Kommunen	Socialtjänsten	Behandlingshem	Månad	60000	1
Boende	Kommunen	Socialtjänsten	Funktionsbedömning	Tillfälle	3000	1
Försörjning	Kommunen	Socialtjänsten	Försörjningsstöd	Månad	7500	0
Sysselsättning	Kommunen	Socialtjänsten	Rehabplan	Tillfälle	3000	1
Sysselsättning	Kommunen	Socialtjänsten	Sysselsättningprojekt	Månad	5000	1
Sysselsättning	Kommunen	Socialtjänsten	Utredning	Tillfälle	5000	1
Boende	Kommunen	Socialtjänsten	Utredning boende	Tillfälle	2000	1
Missbruk	Kommunen	Socialtjänsten	Utredning Omhändertagande	Tillfälle	20000	1
Missbruk	Kommunen	Socialtjänsten	Utredning Soc	Tillfälle	10000	1
Missbruk	Kommunen	Socialtjänsten	Öppenvård	Månad	10000	1
Somatisk vård	Landsting	Akutsjukvård	Akutmottagning	Tillfälle	5000	1
Somatisk vård	Landsting	Akutsjukvård	Operation Lätt	Tillfälle	10000	1
Somatisk vård	Landsting	Akutsjukvård	Operation Medel	Tillfälle	20000	1
Barn	Landsting	BUP	Terapi	Månad	2000	1
Barn	Landsting	BUP	Utredning BUP	Tillfälle	10000	1
Somatisk vård	Landsting	Primärvård	Läkarbesök	Tillfälle	1500	1
Medicinering	Landsting	Primärvård	Medicin Primv	Månad	1000	1
Somatisk vård	Landsting	Primärvård	Sköterskebesök	Tillfälle	800	1
Medicinering	Landsting	Psykiatri	Medicin Psyk	Månad	1000	1
Psykivård	Landsting	Psykiatri	Psykakut	Tillfälle	4000	1
Psykivård	Landsting	Psykiatri	Psykiatrisk öppenvård	Tillfälle	1500	1
Psykivård	Landsting	Psykiatri	Utredning	Tillfälle	5000	1
Somatisk vård	Landsting	Specialistsjukvård	Läkarbesök	Tillfälle	2000	1
Somatisk vård	Landsting	Specialistsjukvård	Specialistvård lätt	Tillfälle	4000	1
Somatisk vård	Landsting	Specialistsjukvård	Specialistvård tung	Tillfälle	8000	1
Brott och Straff	Rättsväsendet	Kronofogde	Inkassoärende	Tillfälle	500	1
Brott och Straff	Rättsväsendet	Kronofogde	Utredning Kf	Tillfälle	5000	1
Brott och Straff	Rättsväsendet	Polisen	Polisingr	Tillfälle	4000	1
Brott och Straff	Övriga	Allmänhet	InbrottKostnAllm	Tillfälle	2000	1
Brott och Straff	Övriga	Försäkringsbolag	InbrottSkadaReglÖvr	Tillfälle	14000	1
Försörjning	Övriga	Föräldrar	Bidrag	Månad	3000	0

Men värderingsfasen handlar också om att konfrontera insatser och priser med konsumtionsvolymerna av olika välfärdstjänster över tid. De flesta socioekonomiska analyser har långa tidsperspektiv. Hela barndomstiden eller hela vuxenåldern kan ibland vara meningsfulla tidshorisonter att analysera. Detta innebär att analysen måste beakta detta konsumtionsmönster längs en tidsaxel

